Statsforvalteren i Agder

Vår dato: 02.03.2021
Vår ref.: 2021/1605
Deres dato: 06.01.2021
Deres ref.:

KYSTVERKET
Att. Belinda Bernardino Bautista Pedersen
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Geir-André Homme, 37 01 75 38

Dispensasjon for utskiftning og etablering av navigasjonslykter innenfor Kalvøya – Ytre Tronderøya landskapsvernområde - Lillesand kommune

Vi viser til søknad om dispensasjon for ovennevnte tiltak datert 06.01.2021.

Bakgrunn
Kystverket søker om nødvendige dispensasjoner for å skifte ut lyspunkter (lykter/lanterner) som står innenfor Kalvøya – Ytre Tronderøya landskapsvernområde. Arbeidet inngår i en større oppgradering av alt gammelt utstyr i farledene på utstrekningen Kristiansand til Risør. Utskiftningen gjøres fordi merkesystemet er endret til internasjonal standard IALA.

Tiltaket gjelder to eksisterende lykter, en på Store Kvalsholmen, og en i sjø like vest for denne på Kvalsholmbåen. Det søkes også om å etablere tre nye lyspunkter/installasjoner på henholdsvis Kvalsholmbåen, Store Kvalsholmen (under vann) og Vestre Jentene ved Styrsbåane, rett øst for Hvalholmen.

Eksisterende lykt på Store Kvalsholmen demonteres og fjernes, fundamentet beholdes. Kvalsholmbåen lanterne fjernes. Fundament beholdes for montering av ny HIB (hurtigbåtmerke med indirekte belysning) i 7 meters lyshøyde. Kvalsholmbåen rød HIB etableres på samme sted. Kvalsholmen grønn HIB etableres, og festes på ca 3,5 m dyp like vest for Store Kvalsholmen i sjø. Og rød HIB etableres og festes på 3,5 m dyp på Vestre Jentene. Arbeidene skal utføres fra fartøyet M/S Ryvingen som er utstyrt med borerigg for å etablere jernstenger i fjellet for fundamentering.

Juridisk grunnlag
Landskapsvernet ble fastsatt ved kgl.res. 15. desember 2000 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 § 5, jf. § 6, § 7, § 14, § 21, § 22 og § 23 (sist endret: FOR-2018-12-06-1804).

Formålet med landskapsvernområdet er å bevare et representativt natur- og kulturlandskap med rikt fugleliv og få tekniske inngrep i Aust-Agders kystområde.

Alle inngrep som vesentlig endrer eller innvirker på landskapets art eller karakter, med de unntak som følger av forskriften, herunder hogst, drenering, uttak eller utfylling av masser, sprengning,

framføring av luftledninger, jordkabler og rør utenom eksisterende traséer på land og i sjø, hensetting av campingvogn, opplag av båt, ødeleggelse av kulturminner, herunder steingjerder, henleggelse av avfall, oppføring av bygninger, samt oppføring av anlegg og tekniske innretninger på land og i sjø, herunder bygging av veger, moloer og brygger, er forbudt. Opplistingen er ikke utfyllende, jf. verneforskriften kap. IV pkt. 1 og 1.1.

Det er gitt unntak fra denne bestemmelsen for «Drift, tilsyn og vedlikehold av fyr, fyrlykter og sjømerker», jf. kap. IV pkt. 2.5.

Statsforvalteren anser tiltaket til å gå ut over «vedlikholdsbegrepet» i forskriften, da utskiftningen medfører endringer i størrelser og konstruksjon. Det skal også etableres nye installasjoner på nye steder i verneområdet. Tiltaket vurderes derfor avhengig av dispensasjon fra verneforskriften.

Forvaltningsmyndigheten kan med hjemmel i naturmangfoldloven (nml.) § 48 gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml.) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak som berører natur.

Statsforvalterens vurderinger

Etter vår vurdering vil de fysiske endringene på bygningsmassen på Kvalsholmbåen i liten grad påvirke/endre landskapet på stedet fordi det allerede er etablert lanterne på dette stedet, og de fysiske endringene er små. I tillegg skal det etableres to nye lyspunkter for HIB. HIB-ene skal monteres på staker og festes på skjær under vann. Lysforurensing og landskapspåvirkning som følge av flere lyspunkter vil kunne oppleves, men landskapspåvirkningen vurderes ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig, da navigasjonsinnretninger allerede er vanlig i området. Likeledes må hensynet til sikkerhet og vesentlige samfunnsinteresser veie tungt. Unntaksbestemmelsen for opprettelse og vedlikehold av kystverkets anlegg tyder også på at dispensasjon kan innvilges.

Det pågår overvåking av sjøfuglbestanden langs Agderkysten. Store Kvalsholmen følges tett i denne overvåkingen, og vi har gode data på sjøfuglbestanden her. De senere årene har det vært en stor og god sildemåkekoloni på holmen, og senest i 2018 og 2019 ble det registrert mellom 75 og 100 par hekkende sjøfugl på lokaliteten. Det må forventes høy sjøfuglaktivitet her også i 2021. Gjennomføring av tiltaket under hekkesesongen vil være direkte i strid med verneformålet og kan ikke tillates utført på/ved Store Kvalsholmen i perioden 15. april til 15. juli, som er «kjernetiden» i hekkesesongen og generell forbudstid mot ilandstigning i sjøfuglreservater.

Statsforvalteren har brukt resultater fra sjøfuglovervåkingen i Agder, tilgjengelig flyfoto og kystverkets oversendte informasjon om saken (nml. § 8) og anser dette som tilstrekkelig. Føre var prinsippet tillegges derfor ikke vekt i avgjørelsen (nml. §9). Kystverkets installasjoner er spredt utover flere av kystens verneområder, og samlet belastning som følge av oppgradering / utskifting av bygningsmassen vurderer vi som liten (nml. § 10). At lanternene oppgraderes til siste internasjonale standard synes mindre relevant for verne- og naturverdiene i landskapsvernområdet (nml. § 12.). Kystverket må selv dekke kostnadene for å hindre eller begrense eventuelle skader på naturmangfoldet fra tiltaket dersom det volder skade, og dette ikke er urimelig (nml. § 11).

Kystverket skriver at tiltaket planlegges utført før hekkesesong. Statsforvalteren minner om hekkeperioden for sjøfugl, som på Agderkysten kan regnes fra tidlig mars ut juli måned. Sildemåker er generelt noe senere enn de tidligst hekkende artene, som f.eks. grågås. Hekkende fugler er beskyttet av den generelle aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6. Sammenholdt med §§ 4, 5 og forvaltningsprinsippet (nml. § 15) vil dette kunne gjøre seg gjeldene ved at viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi ikke skal forstyrres/skades. Statsforvalteren oppfordrer derfor Kystverket til å utføre tiltaket så tidlig som mulig, helst før 1. april, eller etter 1. august, og det settes vilkår om at tiltaket skal utføres utenom «kjernetiden» for hekkende sjøfugl.

Konklusjoner og vedtak
Statsforvalteren vurderer at tiltaket som omsøkt ikke er i strid med verneformålet eller påvirker verneverdiene nevneverdig dersom det utføres utenfor hekketiden, og fatter følgende vedtak med vilkår:

Vedtak
Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 gir Statsforvalteren i Agder Kystverket dispensasjon fra forskrift om vern av Kalvøya – Ytre Tronderøya som landskapsvernområde med fuglefredning, Lillesand kommune, Aust-Agder. Dispensasjonen gjelder utskiftning av to lykter og etablering av 3 nye installasjoner, som omsøkt.

Tiltaket *må* utføres utenom sjøfuglenes hekketid, dvs. før 15. april eller etter 15. juli, og helst før 1. april eller etter 1. august.

Informasjon om klagerett
Dette er et enkeltvedtak som kan påklages innen tre uker fra meldingen om vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven (fvl) § 28. En eventuell klage skal fremsettes skriftlig og sendes til Statsforvalteren i Agder. Miljødirektoratet er klageinstans. Parter har med visse unntak rett til innsyn i dokumentene i saken, jf. fvl. §§ 18 og 19.

Med hilsen

Katrine Skajaa Gunnarsli(e.f.)
faggruppeleder natur

Geir-André Homme
seniorrådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent